

Kulttuurin saatavuus, saavutettavuus ja työllisyys heikkenee ennakoimattomalla tavalla

Opetus- ja kulttuuriministeriölle kehysriihessä sovituista ensi vuoden valtionavustusleikkauksista kohdentuu taiteen ja kulttuurin rahoitukseen 17,3 miljoonaa euroa siten, että ne kohdistuvat myös valtionosuuksiin. Vaikka leikkaukset eivät ole enää puhtaasti Veikkaus-leikkauksia, parlamentaarinen sopu on joka tapauksessa murtunut.

Luonnos kulttuuripoliittiseksi selonteoksi toteaa, että sen tavoitteissa voidaan onnistua vain, jos valtion rahoitus kulttuurille vahvistuu. Kulttuurilla on merkittävä yhteiskunnallinen tehtävä sivistyksen, kestäväyyden ja turvallisuuden rakentajana.

Tiedotteessaan 3.9.2024 opetus- ja kulttuuriministeriö totesi, että ”kohteet ovat tiedossa eduskunnan budjettikäsittelyn alkaessa.” Budjettikirjasta toki selviää jonkin verran, mutta budjetin rivit eivät ole edellisiin vuosiin nähden yksi yhteen, eikä vaikutuksia arvioidessa ole yhdentekevää leikkausten alueelliset kohdennukset tai se, milloin leikkaus johtaa koko toiminnan lakkauttamiseen. Olemme peräänkuuluttaneet leikkausten vaikutusten arviointia jo viime vuonna yhdessä Allianssin, Olympiakomitean ja TSV:n kanssa.

Koska tämän hallituskauden vuosittaiset lisäleikkaukset muodostavat kokonaisuuden, on mahdotonta avata eduskunnalle tämän vuoden leikkausten täsmällisiä vaikutuksia kulttuurin ja taiteen alueelliseen saatavuuteen, kulttuuritarjonnan saavutettavuuteen kaikenlaisille suomalaisille, sekä kulttuurialan työllisyyteen. Kokonaisuuteen vaikuttavat myös ALV-nostot ja Ylen leikkaukset, joiden kohdentuminen ei myöskään ole tiedossa.

Kulttuuritalous nojaa kolmeen kivijalkaan, joista valtion rahoitus on luonteeltaan vivuttava. Kun valtio investoi kulttuuriin, se tuo mukanaan sekä yksityistä rahaa, että kuntien rahoitusta. Useat kunnat joutuvat leikkaamaan tänä ja ensi vuonna sivistystoimesta. Toki osa kunnista investoi kulttuuriin mm. sen elinvoimahyödyn takia. Näin eriarvoisuus alueiden välillä kasvaa. OECD suosittelee investoimaan kulttuuriin.

Ylivoimaisesti suurin rahoittaja kulttuurille on yksityiset kotitaloudet, jotka kuluttavat kulttuuriin 5,7 miljardia euroa vuodessa. Digitalisaation ansiosta meillä on ennennäkemättömän monipuolinen tarjonta kulttuuria laitteillamme. Vain me suomalaiset voimme pitää huolen siitä, että tarjolla on jatkossa myös elävää, uutta kotimaista kulttuuria. Meidän on saatava pakahtua yhdessä, ja kerrottava juurtemme tarinaa ollaksemme olemassa. Kainuun liitto näyttää mallia: <https://www.youtube.com/watch?v=Reg9FGNmSbY>

Helsingissä 9.10.2024

Rosa Meriläinen

pääsihteeri

Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry